

Vastine Niiniveden seurakunnan mahdolliseen yhdistämiseen

Tuomiokapitulille

Vesannolla 21.1.2026

Arvoisa tuomiokapituli,

Niiniveden seurakunta haluaa lausua kantansa vireillä olevaan yhdistämisesitykseen ja esittää perustelut, joiden mukaan seurakunnan liittäminen muihin seurakuntiin ei ole tarkoituksenmukaista eikä perusteltua.

Selvityksen tausta ja johtopäätökset

Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli päätti keväällä 2025 laatia selvityksen Niiniveden, Rautalammin ja Suonenjoen seurakuntien tilanteesta. Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa eri vaihtoehdot, joilla voidaan turvata seurakuntien toimintakyky ja taloudellisuus. Ennen selvitykseen ryhtymistä luottamushenkilöillä oli mielikuva, että aidosti olisi kartoitettu muitakin vaihtoehtoja kuin seurakuntien yhdistymistä. Tämä ei kuitenkaan mielestämme valitettavasti toteutunut.

Selvityksen valmistuttua tuomiokapituli on pyytänyt seurakuntia antamaan omat vastineensa. Niiniveden seurakunnan luottamushenkilöt keskustelivat selvityksestä 27.10.2025, ja keskustelun pohjalta muodostui yhteinen näkemys, jonka keskeiset kohdat esitetään alla.

Jäsenmäärä ja elinvoimaisuus

Kirkon jäsenennusteiden mukaan Niiniveden seurakunnan jäsenmäärä laskee kriittisen rajan (2000 jäsentä) alle vasta vuonna 2033. Vuonna 2024 jäsenmäärä oli 2430, joten seurakunta ei tällä hetkellä ole kriittisen rajan tuntumassa.

Kirkkohallituksen 19.03.2024 antaman ohjeen Kriisiytyvän seurakunnan mittarit mukaan on ryhdyttävä toimiin, jos seurakunnan jäsenmäärä on viimeisten viiden vuoden aikana laskenut 15 % tai on arviointihetkellä alle 2 000.

Jäsenmäärän ennustetta ei siten voida pitää perusteena mahdolliselle yhdistämiselle. Vertailun vuoksi: Rautalammillä jäsenmäärä oli v. 2024 2083 henkilöä ja Suonenjoella 4650 henkilöä. Niiniveden seurakunta on siis jäsenmäärältään edelleen elinvoimainen ja seurakunta.

Vt. kirkkoherra nostaa arviossaan esille, että Niiniveden seurakunnan osalta jäsenmäärä on laskenut viimeisen viiden vuoden aikana 15,2 %. Selvityksessä Jukka Helin toteaa, että sekä Suonenjoella että Niinivedellä tämä raja saavutetaan lähivuosien aikana. Täten yhdistyvänkin seurakunnan jäsenmäärän lasku olisi hyvin lähellä tätä rajaa, jos ei sen yli.

Talouden vastuullinen hoito ja suunnitelmallisuus

Niiniveden seurakunnan taloutta on hoidettu erittäin hyvin. Vuosikate on pysynyt positiivisena ja vakaana, ja maksuvalmius on kasvanut vuonna 2024. Talous on vakaammalla pohjalla kuin Rautalammin ja Suonenjoen seurakunnissa.

Kirkkohallituksen ohjeen mukaisesti kriisiytyvän seurakunnan kriteereitä on muun muassa heikko maksuvalmius eli alle 90 päivää, tai maksuvalmius heikkenee kolmena peräkkäisenä tilikautena. Selvityksen mukaan:

“Niiniveden seurakunnan vuosikate on positiivinen ja pysynyt kohtuullisen vakaasti vaihteluvälillä 141 000 € – 178 000 € kolmena viimeisenä vuonna, joskin seurakunnan syntyvuodesta 2021 se on laskenut 33 %. Taseessa oli vuoden 2024 lopussa vajaat 3,5 M€, ja se on tarkasteluvälillä kasvanut 6 %. Veroprosenttia on laskettu tarkasteluvälillä 1,95 %:sta 1,8 %:iin. Seurakunnan maksuvalmius oli vuoden 2024 lopussa 316 päivää, ja se on tarkasteluvälin aikana kasvanut 11 %.”

Rautalammillä tilanne oli paljon heikompi, selvityksen mukaan:

Kuluvan vuoden talousarviossa arvioidaan maksuvalmiuden jäävän selvästi alle tavoitteen, mikä näyttää toteutuneen. Seurakunnan maksuvalmius 10.9.2025 oli 15 päivää, ja vuoden 2024 lopussa se oli vain kuusi päivää.

Suonenjoen tilanne selvityksen mukaan:

Suonenjoen seurakunnan tilikauden tulos oli vuonna 2024 noin 43 000 euroa alijäämäinen. Edellisen tilikauden tulos oli miinuksella yli 107 000 €, ja seurakunnan kuluvan vuoden talousarviossa arvioidaan päädyttävän jälleen miinukselle. Syynä tähän ovat erityisesti kiinteistöjen vaatimat panostukset. Tässä asiassa kriisiytyvän seurakunnan tunnusmerkistö näyttää toteutuvan. Seurakunnan maksuvalmius oli vuoden 2024 lopussa 201 päivää. Se on pysynyt tarkasteluvälillä varsin vakaana.

Niiniveden seurakunnalla on selkeä suunnitelma talouden pitämiseksi nykyisellä tasolla. Kiinteistösuunnitelman mukaisesti olemme jo päättäneet purkaa Tervossa sijaitsevan virastotalon ja selvittää Tervon seurakuntatalon osalta kumpi on järkevämpää myyminen vai purkaminen. Myös seurakuntamme huomattavaa metsäomaisuutta on hoidettu asianmukaisesti ja pitkäjänteisesti, metsäsuunnitelman mukaan, mikä osaltaan vahvistaa seurakunnan taloudellista perustaa. Nämä toimenpiteet osoittavat, että seurakunta toimii vastuullisesti ja ennakoivasti eikä täytä kriisiytyvän seurakunnan kriteereitä.

Seurakuntaliitokset eivät ole vaikuttaneet pysyvästi liitosseurakuntien talouden tasapainoon. Kaiken kaikkiaan liitosten vaikutukset talouskehitykseen ja toimintaan ovat epäselviä. Tämä käy ilmi Vesa Keson ja Jarmo Vakkurin tutkimuksesta 2011. Tutkimus analysoi keskeisten tilinpäätösten tunnuslukujen lukujen valossa 20 seurakuntaliitosta, jotka valittiin kaikista

vuosien 1999–2009 toteutuneista seurakuntaliitoksista. Tutkimuksessa pohdittiin myös rovastikunnallisen yhteistyön mahdollisuutta seurakuntaliitosten sijaan.

Henkilöstön sitoutuneisuus ja toiminnan kehittäminen

Niiniveden seurakunta on käynyt läpi seurakuntien liitoksen vuonna 2020, kun Tervon seurakunta ja Vesannon seurakunta liittyivät yhteen muodostaen nykyisen Niiniveden seurakunnan. Vasta nyt vuonna 2025 olemme toipuneet uuden seurakunnan aloitusjärjestelyistä ja työntekijät sekä luottamushenkilöt ovat löytäneet paikkansa uudessa seurakunnassa.

Mikäli nyt toteutettaisiin uusi liitos, vaarana on, etteivät työntekijät ja luottamushenkilöt jaksaa jälleen uutta muutosta, vaan seurauksena on henkilöiden vaihtumista ja poisjäämistä, joka näkyy seurakuntalaisille seurakunnan ”kasvottomuutena”.

Niiniveden seurakunnan henkilöstö on työhönsä sitoutunutta ja työntekijät ovat aktiivisesti kehittäneet seurakunnan toimintaa. Toiminnan monipuolisuus ja työntekijöiden omistautuminen näkyvät erityisesti nuorisotyössä, jossa nuorten osallistuminen seurakunnan toimintaan on kasvanut. Selvityksen mukaan luottamushenkilöiden, työntekijöiden ja seurakuntalaisten toiminnan tulee jatkossakin tapahtua omassa Niiniveden seurakunnassa, jossa paikallisuus ja yhteisöllisyys säilyvät vahvoina. Työntekijöiden toiveena olisi saada Niiniveden seurakunnalle oma vakituinen paikallinen johtaja, joka on sitoutunut kehittämään yhdessä luottamushenkilöiden ja työntekijöiden kanssa Niiniveden seurakuntaa kokonaisvaltaisesti.

Seurakuntamme luottamushenkilöillä on myös aito huoli jo olemassa olevien työntekijöiden jaksamisesta, mikäli työmatka pitenee. Samoin mikäli työpäivästä menee entistä suurempi osa siirtymiin työpisteestä toiseen, on se suoraan pois seurakuntalaisten kanssa tehtävästä työstä. Tämä näkyy jo nyt seurakuntamme sisällä, kun työntekijät joutuvat ajamaan kesken päivän Tervon ja Vesannon väliä. Pohdimme välimatkojen vaikutusta myös rekrytointitilanteessa – onko maaseutuseurakuntaan saatavilla osaavaa työvoimaa, jos iso osa työajasta kuluu auton ratissa?

Lähipalvelujen ja jumalanpalveluselämän merkitys

Seurakuntamme vahvuus on paikallisuus. Tutut papit, työntekijät ja vapaaehtoiset ovat seurakuntalaisten arjessa läsnä. Jos yhdistyminen toteutettaisiin, lähipalvelut ja tutut jumalanpalvelukset vaarantuisivat, ja yhteys seurakuntalaisiin heikkenisi. Paikallinen toiminta on kuitenkin elintärkeää hengellisen elämän ja yhteisöllisyyden säilymiselle. Tuttu ja paikallinen seurakunta houkuttaa jäsenekseen.

Emme voi olla pohtimatta myös seurakuntamme nuorisotyön kohtaloa. Olemme nyt viimeisen parin vuoden aikana saaneet innostettua uusia nuoria mukaan seurakunnan toimintaan. Mikäli seurakuntien liitos toteutuisi, riski nuorten palvelujen heikkenemisestä ja nuorten katoamisesta alueemme seurakunnan toiminnasta on ilmeinen. Kuntiemme nuorilla ei ole mahdollisuutta liikkua paikkakunnalta toiselle julkisin kulkuvälinein, sillä joukkoliikennettä ei ole. Alueemme nuoret ovat myös pääsääntöisesti vielä alaikäisiä, joten oman auton käyttö ei ole vaihtoehto.

Päätöksenteon ja varojen hallinnan etääntyminen

Paikallinen päätöksenteko on tae siitä, että seurakunnan resurssit käytetään sen omien jäsenten ja alueen hyväksi. Yhdistymisen myötä päätöksenteko ja varojen hallinta siirtyisivät kauemmaksi paikallisista tarpeista, mikä heikentäisi seurakuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia.

Yhteenveto

Niiniveden seurakunta ei halua yhdistyä Rautalammin ja Suonenjoen seurakunnan kanssa. Rautalammillla seurakunnan taloutta on hoidettu pitkään heikosti, ja Suonenjoen seurakunnalla on edessään laaja kirkon peruskorjaus, joka tulee rasittamaan heidän talouttaan merkittävästi. Pelkonamme on, että yhdistämisen seurauksena Niiniveden seurakunnan hyvin hoidetut varat kuluisivat muiden seurakuntien taloudellisten ongelmien paikkaamiseen, mikä ei olisi oikeudenmukaista Niiniveden seurakunnan jäsenten kannalta.

Niiniveden seurakunta on elinvoimainen, taloudellisesti vakaa ja hengellisesti aktiivinen yhteisö. Olemme osoittaneet kyvykkyyttä huolehtia taloudesta, kiinteistöistä ja toiminnasta vastuullisesti ja pitkäjänteisesti. Suunnitelmia taloudellisesti vastuullisen toiminnan jatkamiseksi on tehty myös tulevaisuuteen, erityisesti kiinteistöjen vähentämisen osalta, jotta seurakuntaelämä olisi jatkossakin aktiivista seurakunnassamme.

Yhdistämiselle ei ole taloudellisia, toiminnallisia eikä hengellisiä perusteita. Katsoisimme, että itsenäisyyden säilyttäminen palvelee parhaiten Niiniveden seurakunnan jäsenten hengellistä elämää, paikallista yhteisöllisyyttä ja kirkon kokonaisuutta.

Kunnioittavasti,

Niiniveden seurakunnan kirkkoneuvosto